

INHOUD

	INLEIDING	XVII
Hoofdstuk 1	ELEKTROTECHNISCHE RISICO'S	1
	1.1 DIRECTE RISICO'S VAN ELEKTRICITEIT	2
	1.1.1 Stroom door menselijk lichaam	2
	1.1.1.1 Stroomsterkte, tijdsduur en effect	2
	1.1.1.2 Spanning en frequentie	3
	1.1.1.3 Weg door lichaam, fysieke conditie en omgeving	3
	1.1.2 Vlambogen	6
	1.1.3 Statische elektriciteit	9
	1.1.4 Elektromagnetische straling	10
	1.2 INDIRECTE RISICO'S VAN ELEKTRICITEIT	11
	1.2.1 Brand en explosie	11
	1.2.1.1 Overstromen	11
	1.2.1.2 Overgangsweerstanden	13
	1.2.1.3 Isolatiefouten	14
	1.2.2 Schadelijke stoffen	14
Hoofdstuk 2	BEDRIJFSVOERING	17
	2.1 ARBOWETGEVING EN NEN-EN 50110/NEN 3140	18
	2.1.1 Arbobesluit	18
	2.1.2 Arboregeling	18
	2.1.3 Beleidsregels	19
	2.1.4 NEN-EN 50110/NEN 3140	19
	2.1.5 Arbeidshygiënische strategie toepassen	20
	2.2 ORGANISATIE, OPLEIDING EN ERVARING ROND ELEKTRISCHE INSTALLATIES	21
	2.2.1 Werkgever	22
	2.2.2 Installatie- en werkverantwoordelijke	23
	2.2.3 Vakbekwaam persoon	25
	2.2.4 Voldoend onderricht persoon	26
	2.2.5 Personen onder 18 jaar die vakopleiding volgen (stagiairs)	27
	2.2.6 Opleiding en/of ervaring	29
	2.3 PERIODIEKE INSPECTIE VAN ELEKTRISCHE INSTALLATIE EN APPARATUUR	30
	2.4 SLEUTELBEHEER EN TOEGANG TOT ELEKTRISCHE BEDRIJFSRUIMTE	31
	2.5 INSTRUCTIEFREQUENTIE BEPALEN	31
	2.6 AANWIJZEN, VERKLAREN, UITBESTEDEN EN INHUREN	36
	2.6.1 Aanwijzingen en verklaringen voor elektrotechnische werkzaamheden	36
	2.6.2 Elektrotechnische werkzaamheden uitbesteden of personeel inhuren	36
	2.6.3 Niet-elektrotechnische werkzaamheden uitbesteden	37
	2.7 DOCUMENTATIE, MARKERINGEN EN BORDEN	38

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	41
3.1 BEDRIJFSRISICO'S BEHEERSEN MET PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	42
3.2 EERSTE BEOORDELING, RI&E EN PLAN VAN AANPAK	44
3.2.1 RI&E opzetten	44
3.2.2 Plan van aanpak opstellen	45
3.3 VERPLICHTINGEN ROND PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	47
3.4 FACTOREN BIJ KEUZE VAN PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	49
3.4.1 Algemene eisen aan persoonlijke beschermingsmiddelen	49
3.4.2 CE-eisen en categorieën	49
3.4.3 Gebruiksaanwijzingen	50
3.4.4 Risico's wegnemen	50
3.4.5 Ergonomische eisen	51
3.4.6 Praktische uitwerking van keuzeproces	51
3.5 PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN AANSCHAFFEN EN DOCUMENTEREN	52
3.5.1 Persoonlijke beschermingsmiddelen aanschaffen	52
3.5.2 Persoonlijke beschermingsmiddelen documenteren	52
3.6 PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN VERSTREKKEN, ONDERHOUDEN EN AFVOEREN	53
3.6.1 Persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken	53
3.6.2 Persoonlijke beschermingsmiddelen onderhouden	55
3.6.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen afvoeren	56
3.7 VOORLICHTING EN INSTRUCTIE ROND PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	56
3.7.1 Voorlichting	56
3.7.2 Instructie	57
3.8 TAKEN, VERANTWOORDELIJKHEDEN, BEVOEGDHEDEN EN TOEZICHT	58
3.8.1 Toezicht door werkgever	58
3.8.2 Toezicht door direct leidinggevende	58
3.8.3 Rol van werknemers	59
3.9 VLAMBOOGGEVARENANALYSE	60
3.10 BEVEILIGINGSMIDDELEN	60
3.10.1 Eisen aan geïsoleerd handgereedschap	61
3.10.2 Eisen aan persoonlijke beschermingsmiddelen	61
3.10.3 Overige beveiligingsmiddelen	62

WERKZAAMHEDEN EN WERKPROCEDURES	65
4.1 WERKZAAMHEDEN	66
4.1.1 Werkplek	66
4.1.2 (Niet-)elektrotechnische werkzaamheden en bedieningshandelingen	66
4.2 WERKPROCEDURES	68
4.2.1 Spanningsloos werken	68
4.2.2 Werken binnen gevarenzone van actieve delen	73

4.2.3	Onder spanning werken	76
4.2.4	Werkvergunningen	80
4.3	(ELEKTROTECHNISCHE) WERKZAAMHEDEN IN SPECIFIEKE OMSTANDIGHEDEN	82
4.3.1	Werkzaamheden aan of op steigers	82
4.3.2	Grondwerkzaamheden	83
4.3.3	Onderhoudswerkzaamheden	83
4.3.4	Werkzaamheden in accu ruimten, accukasten en acculaadstations	86
4.3.5	Werkzaamheden in vochtige omgevingen	86
4.3.6	Werkzaamheden in nauwe geleidende ruimten	87
4.3.7	Werkzaamheden in ruimten met ontploffingsgevaar	89
Hoofdstuk 5	INSPECTIE VAN BESTAANDE ELEKTRISCHE INSTALLATIES	91
5.1	INSPECTIEFREQUENTIE BEPALEN VOLGENS NEN 3140	92
5.1.1	Leeftijd van installatie	92
5.1.2	Kwaliteit van installatie, gelet op veiligheid	93
5.1.3	Omgevingsomstandigheden	94
5.1.4	Personen die installatie gebruiken	95
5.1.5	Mate van toezicht door installatieverantwoordelijke	96
5.1.6	Tijd tussen twee opeenvolgende inspecties	96
5.2	VOORBEELDEN VAN BEPALING VAN INSPECTIEFREQUENTIE VOLGENS NEN 3140	97
5.2.1	Installatie in kledingwinkel	97
5.2.2	Installatie in assurantie kantoor	98
5.2.3	Installatie in slagerij	98
5.2.4	Installatie in school	99
5.2.5	Installatie in ziekenhuis	100
5.2.6	Installatie in hotel	101
5.2.7	Installatie in fabriek	102
5.3	INSPECTIEFREQUENTIE BEPALEN VOLGENS ANDERE METHODE	103
5.3.1	Jaar van aanleg	103
5.3.2	Conditie van installatie	104
5.3.3	Omstandigheden	105
5.3.4	Veiligheid	106
5.3.5	Gevolgen bij uitval	108
5.3.6	Relaties van vijf inspectiefrequentieaspecten	109
5.3.7	Vaste inspectiefrequenties in Groot-Brittannië	109
5.4	DOELEN VAN INSPECTIE VAN ELEKTRISCHE INSTALLATIE	110
5.5	UITGEBREIDE INSPECTIES UITVOEREN	113
5.5.1	Visuele inspectie	113
5.5.2	Metingen en beproevingen	115
5.5.3	Inspectierapport	115
5.6	VEELVOORKOMENDE GEBREKEN	116
5.6.1	Leidingen en bedrading	116
5.6.2	Schakel- en verdeelinrichtingen	116
5.6.3	Schakel- en scheidingsmogelijkheden	119
5.6.4	Beveiligingsmiddelen	119
5.6.5	Veiligheidsaarding	119
5.6.6	Toestellen	120
5.6.7	Overige gebreken	121

	5.7 SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN VOOR DIVERSE RUIMTEN	121
	5.7.1 Woningen	121
	5.7.2 Elektrische bedrijfsruimten	123
	5.7.3 Accurumten, accukasten en acculaadstations	123
	5.7.3.1 NPR 5310 blad 18	123
	5.7.3.2 NEN-EN-IEC 60079 en NPR 3299	125
	5.7.4 Schouwburgen, concertgebouwen en bioscopen	131
	5.7.5 Stoffige ruimten	132
Hoofdstuk 6	INSPECTIE VAN VERPLAATSBARE ELEKTRISCHE APPARATUUR	133
	6.1 DOELEN VAN INSPECTIE VAN VERPLAATSBARE ELEKTRISCHE APPARATUUR	134
	6.1.1 Klassenindeling van elektrisch handgereedschap	135
	6.1.2 Risico's van elektrische arbeidsmiddelen	137
	6.1.3 Werkprocedures	138
	6.1.4 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	138
	6.1.5 Meetapparatuur	139
	6.2 INSPECTIEFREQUENTIE BEPALEN VAN VERPLAATSBARE ELEKTRISCHE APPARATUUR VOLGENS NEN 3140	140
	6.3 VOORBEELDEN VAN INSPECTIEFREQUENTIE BEPALEN VOLGENS NEN 3140	142
	6.4 INSPECTIEFREQUENTIE BEPALEN VOLGENS ALTERNATIEVE METHODE	144
	6.5 STEEKPROEVEN	147
	6.6 UITVOERING VAN INSPECTIE VAN VERPLAATSBARE ELEKTRISCHE APPARATUUR	148
	6.6.1 Visuele controle	148
	6.6.2 Metingen en beproevingen	149
	6.6.3 Rapportage	157
	6.7 SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN BIJ INSPECTIE VAN DIVERSE APPARATUUR	158
	LITERATUUR	165
	BIJLAGEN	169
Bijlage A	ARBOWET, ARBOBESLUIT EN ARBOREGELING	171
	A.1 ONTSTAANSGESCHIEDENIS VAN ARBOWET	171
	A.2 DOELVOORSCHRIFTEN VAN ARBOWET, -BESLUIT- EN -REGELING	172
	A.3 BELANGRIJKSTE ASPECTEN VAN ARBOWET	173
	A.3.1 Definities en toepassingsgebied (Arbowet artikel 1 en 2)	173
	A.3.2 Arbobeleid (Arbowet artikel 3 tot en met 11 en 29)	174
	A.3.2.1 Plichten van werkgever (Arbowet artikel 3 tot en met 10)	174
	A.3.2.2 Plichten en rechten van werknemers (Arbowet artikel 11 en 29)	176

	A.3.3	Samenwerking en overleg tussen werkgevers en werknemers, met bijzondere rechten van OR en PVT, en deskundige bijstand rond preventie en bescherming (Arbowet artikel 12 tot en met 15)	176
	A.3.3.1	Samenwerking en overleg tussen werkgevers en werknemers, met bijzondere rechten van OR en PVT (Arbowet artikel 12)	177
	A.3.3.2	Deskundige bijstand rond preventie en bescherming (Arbowet artikel 13 tot en met 15)	177
	A.3.4	Bijzondere verplichtingen (Arbowet artikel 16 tot en met 23)	178
	A.3.5	Toezicht en ambtelijke bevelen (Arbowet artikel 24 tot en met 29)	179
	A.3.6	Vrijstelling, ontheffing en beroep (Arbowet artikel 30 en 31)	179
	A.3.7	Sancties (Arbowet artikel 32 tot en met 43)	179
	A.3.8	Overgangs- en slotbepalingen (Arbowet artikel 44 tot en met 46)	180
	A.4	ARBOBESLUIT, ARBOREGELING EN ELEKTROTECHNIEK	180
	A.4.1	Elektrische installaties (Arbobesluit artikel 3.4)	181
	A.4.2	Elektrotechnische werkzaamheden en bedieningswerkzaamheden (Arbobesluit artikel 3.5)	182
	A.4.3	Elektrische installaties en leidingen (Arbobesluit artikel 3.29)	183
Bijlage B		EUROPESE INVLOED OP NEDERLANDSE NORMEN EN WETTEN	185
	B.1	BINDENDE REGELS VAN EUROPESE UNIE	185
	B.2	CE-MARKERING	186
	B.3	NORMALISATIE	187
	B.3.1	Totstandkoming van normen en praktijkrichtlijnen	187
	B.3.2	Functies van normen	187
	B.3.3	Harmonisatie van Europese en nationale normen	188
Bijlage C		CONTRACTEN EN ALGEMENE VOORWAARDEN	191
	C.1	NEDERLANDS BURGERLIJK RECHT	191
	C.1.1	Privaatrecht	191
	C.1.2	Vermogensrecht	192
	C.1.3	Redelijkheid en billijkheid	192
	C.2	VERBINTENISSENRECHT	193
	C.2.1	Meerzijdige overeenkomst	194
	C.2.2	Eenzijdige overeenkomst	194
	C.2.3	Overeenkomst onder ontbindende of opschortende voorwaarden	194
	C.2.4	Totstandkoming van overeenkomst	195
	C.2.5	Aanbod	195
	C.2.6	Herroeping van aanbod	196
	C.2.7	Aanvaarding en ontvangsttheorie	196
	C.2.8	Wilsvertrouwensleer	197
	C.2.9	Handelings(on)bekwaamheid	198
	C.2.10	Strijd met wet, goede zeden en openbare orde	198
	C.2.11	Nietigheid en vernietiging van overeenkomst	198
	C.2.12	Precontractuele fase	199
	C.2.13	Uitleg van overeenkomst	199
	C.2.14	Offerte, contract, uitlegprobleem en rechtszaak	200
	C.3	ALGEMENE VOORWAARDEN	202
		REGISTER	205